

Бекітемін :
Төкей Есетов атындағы
№264 мектептің директоры
В.С. Тұрғаев
« 16 » 2024ж

**Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға жеке және топтық сабақтарға арналған
күнтізбелік-тақырыптық жоспар**

Педагог-логопед: Абдималик Ә.А

2024-2025 оқу жылы

Дизартрияны түзетуге арналған жеке күнтізбелік-тақырыптық жоспары

Педагог-логопед: Абдималик Ә.А

Түсінік хат

Қазақстан Республикасы Оқу - ағарту министрлігінің **2022 жылғы 16 қыркүйектегі №399 бұйрығының 12-қосымшасына** сәйкес бастауыш білім беруге арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны және дизартрияны түзету әдістемесін негізге ала отырып құрастырылды.

Дизартрия — аппаратының иннервациясының жеткіліксіздігі салдарынан сөйлеу тілінің дыбыс айтуының бұзылысы. Дизартрия – тіл бұзылыстарының ішіндегі ең күрделі түрлерінің бірі, ол сөйлеу тілінің дыбыс айту, дауыс шығару, сөйлеуде тыныс алу механизмдерінің ауытқушылығымен және сөйлеудің мәнерлігі мен екпінділігінің, ырғақтылығы мен жылдамдылықтың бұзылуымен сипатталады.

Дизартрияны түзету жұмыстары дайындық, негізгі және қорытынды кезеңнен тұрады.

Дайындық кезеңінің мақсаты:

- Бұлшықет тонусын қалыпқа келтіру;
- Артикуляциялық аппараттың моторикасын қалыпқа келтіру;
- Тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру;
- Дауысты қалыпқа келтіру;
- Просодиканы қалыпқа келтіру;
- Қолдың ұсақ моторикасын дамыту.

Негізгі кезеңнің мақсаты - сөйлеу тілінің барлық компоненттерін дамыту жұмысын қатар жүргізу. Дизартрияның негізгі белгілеріне дыбыс айтуының бұзылуы жатады. Дыбыс айту бұзылысы сөйлеу тілінің лексикалық – грамматикалық жағының дамуына кері әсерін тигізеді. Сондықтан, түзете – дамыту жұмыстарының барлық кезеңдерінде сөйлеу тілінің барлық компоненттерін (дыбыс айту, сөздік қоры, грамматикалық жағын, байланыстырып сөйлеуін) дамыту жұмыстарын қатар жүргізу тиімді.

Негізгі кезең үш бағыттан тұрады:

1. Айтылым дағдыларын қалыптастыру. Бұл кезең – бұзылған дыбыстарды түзету, жоқ дыбыстарды қою және дыбыстарды ажыратуға негізделген.

- Негізгі артикуляциялық қозғалыстарды қалыпқа келтіру;
- Фонематикалық естіп қабылдауын дамыту;
- Дыбыстарды қою;
- Дыбыстарды машықтандыру (ашық, бітеу, тұйық буында, сөздің басында, ортасында, сөз соңында, сөз тіркесінде, сөйлемде, байланыстырып сөйлеу тілінде);
- Дыбыстарды ажырату (жеке, буын, сөз деңгейінде);

- Буындық құрамды қалыптастыру;

2. *Сөйлеу тілінің лексика-грамматикалық жағын дамыту:*

- сөзжасам дағдыларын дамыту;
- сөзөзгерту дағдыларын дамыту;
- сөйлем құрау дағдыларын қалыптастыру;

3. *Байланыстырып сөйлеу тілін дамыту;*

Дизартрияны түзетудің қорытынды кезеңінің мақсаты - өткен білімдерін бекіту, түзете-дамыту жұмыстарының нәтижесін қорытындылау.

1-тоқсан**Аптасына – 2 сағаттан****Барлығы – 16 сағат**

№	Жеке сабақ/топтық сабақ	Сабақ тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1.	Логопедиялық диагностика жеке баламен жүргізіледі	Логопедиялық диагностика	- Сөйлеу тілі бұзылыстарын анықтау; - Терең логопедиялық диагностика жүргізу;	4	1-15.09.24	
2.	Жеке сабақ	Бұлшықет тонусын қалыпқа келтіру	- Артикуляциялық бұлшықеттерге босаңсыту массажын жасау; - Тілдің бұлшықеттеріндегі (бет, ерін, тілдік бұлшықеттері) тонусын қалыпқа келтіру; - Мойынның бұлшықеттерін босаңсыту; - Өзіндік массаж жасауды үйрету; - Дауысты дыбыстардың артикуляциялық қалпын нақтылау;	2	17.09.24 20.09.24	
3.	Жеке сабақ	Артикуляциялық аппараттың моторикасын қалыпқа келтіру	- Еріннің қозғалғыштығын дамыту; - Тіл бұлшықеттерінің қозғалғыштығын дамыту; - Аралас жаттығулар арқылы тіл мен төменгі жақтың қозғалысын дамыту; - Дауысты дыбыстардың артикуляциялық қалпын нақтылау;	2	24.09.24 27.09.24	

4.	Жеке сабақ	Тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру	- Дұрыс тыныс алу дағдыларын қалыптастыру; - Бір тыныста бөлмей тыныс алуын қалыптастыру; - Ұзақ тыныс алу дағдыларын қалыптастыру; - Дауысты дыбыстардың артикуляциялық қалпын нақтылау;	2	1.10.24 4.10.24	
5.	Жеке сабақ	Дауыспен жұмыс	- Дауыстың жиілігін дамыту; - Дауыстың күшін дамыту; - Дауыстың модуляциясын дамыту; - Сөйлеу тілінің әуезділігін қалыпқа келтіру, яғни сөйлеу тілінің ырғақтылығының, екпінін дамыту; - Дауысты дыбыстардың артикуляциялық қалпын нақтылау;	2	08.10.24 11.09.24	
6.	Жеке сабақ	Сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту	- Дауыстың ритмін, қарқынын, күші мен модуляциясын дамыту; - Негізгі интонациялық типтерді қабылдауын қалыптастыру; - Эмоционалды қалпы мен интонация арқылы белгілі бір сезімдер мен көңіл-күйлерді жеткізу қабілетін дамыту; - Дауысты дыбыстардың артикуляциялық қалпын нақтылау;	2	15.10.24 18.10.24	
7.	Жеке сабақ	Ұсақ моториканы дамыту	- Қол бұлшықеттерін күшейту; - Саусақ пен білек қозғалғыштығын, күшін және икемділігін дамыту;	2	22.10.24 25.10.24	

			- Саусақтардың қозғалысын үйлестіруді дамыту: қозғалыстарды статикалық үйлестіру; қозғалыстарды динамикалық үйлестіру; қозғалыстарды ритмдық үйлестіру, ауысу; - Екі қолдың саусақтарымен және қолдарымен қимылдарды бір уақытта орындау дағдыларын дамыту; - Дауысты дыбыстардың артикуляциялық қалпын нақтылау;			
--	--	--	---	--	--	--

2-тоқсан

Аптасына – 2 сағаттан

Барлығы – 16 сағат

№	Жеке сабақ/топтық сабақ	Сабақ тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1.	Жеке сабақ	«М» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру; - Дауыспен жұмыс, сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - «М» дыбысының артикуляциялық қалпын нақтылау, М дыбысын буында, сөзде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру; - М-Н дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ажырату;	2	5.11.24 8.11.24	
2.	Жеке сабақ	«Н» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру; - Дауыспен жұмыс, сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту;	2	12.11.24 15.11.24	

			- «Н» дыбысының артикуляциялық қалпын нақтылау, Н дыбысын буында, сөзде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру; - М-Н дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ажырату;			
3.	Жеке сабақ	«П» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру; - Дауыспен жұмыс, сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - «П» дыбысының артикуляциялық қалпын нақтылау, П дыбысын буында, сөзде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру; - П-Б дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ажырату;	2	19.11.24 22.11.24	
4.	Жеке сабақ	«Б» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру;	2	26.11.24 29.11.24	

			- Дауыспен жұмыс, сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - «Б» дыбысының артикуляциялық қалпын нақтылау, Б дыбысын буында, сөзде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру; - М-Н дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ажырату;			
5.	Жеке сабақ	«Т» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру; - Дауыспен жұмыс, сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - «Т» дыбысының артикуляциялық қалпын нақтылау, Т дыбысын буында, сөзде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру; - Т-Д дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және	2	3.12.24 6.12.24	

			акустикалық белгілері бойынша ажырату;			
6.	Жеке сабақ	«Д» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру; - Сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - «Д» дыбысының кинестетикалық бейнесін қалыптастыру; - «Д» дыбысын сөз тіркестерінде дұрыс айтуға машықтандыру; - Т-Д дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ажырату;	2	10.12.24 13.12.24	
7.	Жеке сабақ	«В» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру; - Дауыспен жұмыс, сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту;	2	17.12.24 20.12.24	

			- «В» дыбысының артикуляциялық қалпын нақтылау, В дыбысын буында, сөзде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру; - В-Ф дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ажырату;			
8.	Жеке сабақ	«Ф» дыбысы	- Бұлшықет тонусын, артикуляциялық аппараттың қимыл-қозғалысын, тілдік тыныс алуды қалыпқа келтіру; - Дауыспен жұмыс, сөйлеу тілінің просодикалық жағын дамыту; - Фонематикалық естіп қабылдауын, дыбыстық талдау мен жинақтау дағдыларын дамыту; - «Ф» дыбысының артикуляциялық қалпын нақтылау, Ф дыбысын буында, сөзде, сөйлемдерде, байланыстырып сөйлеу тілінде машықтандыру; - В-Ф дыбыстарын дыбыстарын артикуляциялық және акустикалық белгілері бойынша ажырату;	2	26.12.24 25.12.24	